І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 33. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЛЮТОГО 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 19, 1960 No. 33. VOL. LXVII.

НАША ОБОРОНА НЕ ТІЛЬКИ МОГУТНЯ, АЛЕ Й ВИКЛИКАЄ СТРАХ ТА РЕСПЕКТ В ІНШИХ — ТВЕРДИТЬ ПРЕЗИДЕНТ

Вашингтон. — „Я не думаю, що ми повинні видати на оборону один цент більше, ніж потрібно. Але я скажу таке: наша оборона не тільки могутня, але й викликує страх та респект деінде" — твердив президент Двайт Д. Айзенгавер на пресовій конференції 17-го лютого, відкидаючи з обуренням закид, що він не інформував правильно американський нарід про стан оборони країни. „Якщо хтонебудь думає, що я свідомо призводив до помилки американський нарід, то я хотів би сказати йому ввічі, що я про нього думаю. Таке обвинувачення, на мою думку, є нікчемне і я не видвигав би його проти нікого в світі . . ." — заявив Айзенгавер, відповідаючи на завваґу одного з приявних кореспондентів, який цитував обвинувачення, що уряд був самозадоволений в обличчі небезпеки та дозволив економії стояти на перешкоді розвитку потрібної для оборони країни зброї. Додатково Президент заявив, що проблема безпеки і сили буде також темою його звернення до народу в неділю ввечорі. Відповідаючи на дальші запити, президент Айзенгавер заявив, що не боїться за свою безпеку під час подорожі по Латинській Америці, куди він виїжджає вже в понеділок 22-го лютого, і не думає, що цією справою надто турбується секретна служба. На думку Президента кандидат на Президента повинен мати голос у виборі кандидата на віце-президента, якщо хоче, щоб між президентом і віцепрезидентом були такі тісні взаємини, які існують між ним (Айзенгавером) і Ніксоном. Уряд вивчає справу цукрових квот, і тому він не може нічого сказати про те, як буде вирішена проблема купівлі цукру від кубинського уряду. Айзенгавер сподівається, що його фармерське звернення до Конґресу в попередньому тижні приєднає Республіканській партії більше голосів в цьогорічних виборах, хоч він не змінив свого становища в фармерській програмі, і не укладав свого звернення з думкою про вибори. Айзенгавер заявив, що досі не мав жадних політичних розходжень із віце-президентом Ричардом М. Ніксоном, але він сподівається, що Ніксон послуговуватиметься іншими методами діяння. Айзенгавер не думає, щоб він мав керувати Ніксоном, як майбутнім республіканським номінатом, та повчати його, що має робити. Тим часом, в столиці продовжувалася запланована на ширшу скалю перевірка урядового апарату плянування і ведення політики. Перед сенатською підкомісією в справах крайового політичного апарату свідчив Аллен В. Доллес, директор Центральної Розвідчої Аґенції, обговорюючи широкий комплекс совєтсько-китайського виклику для вільного світу тепер і в майбутньому та спроможність уряду ЗДА в його теперішній організаційній формі дати собі раду з тим викликом і з тими комплікаціями. Голова підкомісії сенатор Ґенрі Джексон опісля заявив, що свідчення Доллеса створюють тло, на якому вже в наступному тижні почнуться публічні переслухання. Першим свідком в тому переслуханні буде Роберт А. Ловетт, колишній секретар оборони.

ПРЕЗИДЕНТ ДВАЙТ Д. АЙЗЕНГАВЕР на пресовій конференції у Вашинґтоні, відповідаючи з обуренням на цитовані закиди, що він, мовляв, свідомо вводив американський нарід в блуд відносно оборонного стану країни.

Комісія правил пересилає Палаті законопроєкт про громадянські права

Вашингтон. — Комісія правил в Палаті Репрезентантів вирішила переслати законопроєкт про громадянські права повній Палаті, бо побачила, що під натиском публічної опінії не можна довше вести пасивну обструкцію проти цього проєкту та тримати його в комісії. Палата має дістати законопроєкт 10 березня, і тоді вона старатиметься його швидким темпом ухвалити та переслати до Сенату, щоб там не мусіли довго дебатувати над речевими змінами, бо південні демократичні сенатори вестимуть завзяту боротьбу проти законопроєкту про охорону громадянських прав та обструкційними засобами пробуватимуть недопустити до його ухвалення. Такий плян демократичної більшости в Конґресі, якщо буде здійснений, запевнить те, що Конґрес цього року при допомозі республіканців, ухвалить доповнення до закону про громадянські права, перемагаючи спротив Півдня.

Уряд пропонує збільшити поштові оплати

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив республіканським конґресовим провідникам, що треба збільшити поштові оплати, щоб зліквідувати поштовий дефіцит, який щороку виносить коло $600 мільйонів. Згідно з його пропозицією треба б теперішні оплати від носилок першої кляси збільшити таким способом: звичайна картка — 4¢ (тепер 3¢); звичайний лист (до однієї унції ваги) — 5¢ (4); лист летунською поштою — 8¢ (7). Картка летунською поштою — 6¢ (5). Посилки другої кляси (книжки, газети, журнали) і реклямові посилки мали б бути пересилані за оплатою на 42% більшою як тепер. В конґресових колах вірять, що в цьому виборчому році члени Конґресу не будуть голосувати за збільшення поштових оплат.

Автоматичні підслухові апарати контролюватимуть підземні атомові вибухи

Женева. — 15-місячна безуспішна конференція між ЗДА, Англією і СССР над припинення всяких дальших атомово - водневих вибухів вийде із сліпого кута тоді, коли ЗДА удосконалять автоматичні підслухові апарати-сейсмографи, які зможуть записувати всякі підземні вибухи, включно з експльозіями одного кілотона та навіть меншої сили. За голосами американської преси — американські керівні чинники придають цій справі велику увагу і вони вже, ніби, дістали запевнення від фахівців, що такі сейсмографи - „роботи", які не потребували б людської обслуги, можуть бути сконструйовані у досконалій формі вже в найближчій майбутності. Теперішня Женевська конференція зайшла в сліпий кут внаслідок настоювання Америки, що треба мати певність, щоб також малі підземні вибухи могли бути контрольовані — чого тепер ще не можна робити, — та суперечного совєтського становища, що треба негайно підписати договір про заборону взагалі всяких дальших атомово - водневих експериментів.

Саймінґтон пропонує зорганізувати аґенцію для космічних справ

Лос Анджелес. — Сенатор-демократ із Мізурі, Стюарт Саймінґтон, який належить до демократичних аспірантів на кандидата на президента, промовляв до 800 осіб на прийнятті Ради Світових Справ і домагався, щоб справами аеронавтики і космічних просторів завідувала одна аґенція, що об'єднувала б і військову і цивільну ділянки цієї проблеми. Пропозиція сенатора Саймінґтона має ось такі пункти: 1) Повинна бути одна загальна програма, що об'єднувала б цивільні і військові пляни; 2) Над цією одною аґенцією космічних просторів повинен бути один провід, який очолювала б одна особа; 3) Треба скасувати Раду Космічних Просторів, яка існує тепер при Білому Домі. 4) Громадянство повинно все знати, що діє аґенція космічних просторів, крім того, що повинно бути таємницею з огляду не безпеку країни. Сенатор Саймінґтон не є песимістом, якщо ЗДА почнуть робити те, що можна осягнути в цій ділянці, хоч СССР має деяку перевагу в ділянці ракет.

Секретар здоров'я вимагає фондів для дослідження соціяльних недуг

Ню Йорк. — Секретар здоров'я, виховання і добродійности д-р Артур С. Флемінґ промовляв на зборах Федерації Протестантських Добродійних Аґенцій і сказав, що Конґрес повинен призначити фонди на студії над соціяльними недугами, подібно як це діється з недугами, що їх лікують лікарі. Треба фондів, щоб ствердити, чому деякі люди мусять жити із публічної допомоги. Треба грошей і на ведення дослідів над причинами молодечої злочинности, які вже веде департамент здоров'я. Але досі Конґрес не хотів признати фондів, потрібних до дослідів над т. зв. соціяльними недугами, хоч ці недуги коштують нас більйони долярів річно.

Кальченко і Полянський розмовляли по-українськи з дакотськими німцями

Бісмарк, Північна Дакота. — Никифор Т. Кальченко, голова Ради міністрів Української СССР, та Димітрій Полянський, голова Ради міністрів Російської Федеративної СССР, під час своїх відвідин в цьому стейті на початку тижня, розмовляли українською мовою з німецькими фармерами, які вже давніше іміґрували до цього стейту зі своїх колоній в Україні — інформують кореспонденти місцевих газет. Полянський розмовляв українською мовою також із українським еміґрантом Теодором Красновельським у Маямі на Флориді. В середу, 17-го лютого, совєтська делеґація з Полянським і Кальченком була у Вашинґтоні, а в п'ятницю, 19-го лютого, вони знову приїжджають до Ню Йорку в поворотній дорозі на летовище і до Москви.

ЗДА будують три радарові суперстанції для викривання ракет

Вашингтон. — Державний департамент повідомив, що ЗДА будують три радарові суперстанції, які мають викривати совєтські далекосяжні керовані ракети на віддалі тисяч миль. Першу станцію будують у Йоркширі в Англії за $120 мільйонів, з того $98 мають видати ЗДА а $32 мільйони Велика Британія. Крім того ЗДА будують ще дві інші радарові суперстанції, одну в Туле на Ґренляндії а другу в Клірі на Алясці. Оборонні фахівці заявляють, що 3 могутні радарові станції негайно виявлять кожну ворожу ракету, яка летіла б в напрямі північної частини Західньої Півкулі або західньої Европи. Засяг цих радарових станцій виноситиме 3,500 миль. Станції на Ґренляндії і Алясці мають бути готові вже в цьому році, або на початку 1961 року. Не подано, коли буде готова станція в Англії, якою командуватимуть на спілку англійці і американці: 50 військовиків і 500 цивільних техніків. Радар виділяє велику гарячі, тому ці станції огороджені будуть на дві милі огорожею з металу 400 стіп завдовжки і 165 стіп завширшки.

Хрущов відвідав Бірму подорозі до Індонезії

Ранґун. — Нікіта Хрущов перевів півтори дня з відвідинами в столиці Бірми Ранґуні, де на летовищі привітали його президент Бірми Він Маунґ і прем'єр Не Він. У товаристві Хрущова, що прилетів в ясно - сірому вбранні і солом'яному капелюсі, були його донька Юлія і Рада, син Сергей, мала внучка і гурт совєтських „достойників" з міністром закордонних справ Андреєм Ґромико у проводі. На летовищі було не більше одної тисячі осіб, так само по дорозі не було сліду „ентузіязму". Ситуацію для бірменського уряду і Хрущова врятувала прокомуністична організація Народний з'єдинений Фронт, яка зібрала коло тисячки своїх членів і прихильників та вимаршувала з комуністичними транспарентами і прапорами назустріч Хрущову. Президент Він Маунґ привітав Хрущова як „приятеля, який приїхав затіснити вузли давньої приязни". Хрущов у заздалегідь приготованій відповіді заявив, що прибув, щоб переговорити з керівниками Бірми проблеми, які предметом спільної журби. З Бірми Хрущов подався до Індонезії, де він перебуватиме 12 днів. Якраз виїхали з Індонезії король і королева Сіяму [illegible] портретами Хрущова, а замість сіямських прапорів розвішено червоні прапори з серпом і молотом. Толеровані режимом Сукарна індонезійські комуністи заметушились, приготовляючи маніфестації в честь Хрущова.

Юґославія змагає до поправи відносин з Ватиканом

Београд. — Комуно - юґославська преса оприлюднила заяву голови обласної організації в Хорватії і члена центрального Політбюра партії, Владиміра Бакаріґа, в якій він підкреслив, що „ми", себто юґославські комуністи, виключили релігію тільки з політичного, а не з суспільного і приватного життя в Юґославії. Ціллю комуністів — сказав Бакаріґ — є боротися проти „релігійних пересудів", але „було б ілюзією вірити, що можна скасувати релігію і людську побожність" Тому юґославський режим — згідно з заявою названого партійного ватажка — не боровся проти духовників, а лише проти фашистів між духовенством. Комуністична партія, що проголосила релігію приватною справою всіх громадян, не противиться тому, щоб навіть партійні члени брали участь в Богослужбах , — що раніше було строго заборонене. Промова Бакаріґа стояла в очевидному зв'язку зі смертю кардинала Степінача, якого мільйони хорватських католиків уважають мучеником комуністичного режиму. За західніми коментарями, Тіто хоче замирення з Апостольською Столицею, з якою він зірвав дипломатичні взаємини у 1952 році, коли Папа Пій XII призначив кардиналом ув'язненого ніби за „співпрацю з фашистським урядом Павеліча" архиєпископа Загребу Алойза Степінача. Дозвіл на парадне похоронення кардинала Степінача в католицькому соборі в Загребі був ніби також примирливим жестом Тіта супроти Ватикану.

● **Італійського президента Джованні Ґронкі** відали в минулому тижні ситуаційно з його поворотом з Москви. Ґронкі мусів пережити в Москві неодну прикру хвилину, слухаючи нісенітних та образливих порад Хрущова, щоб він, президент італійської держави, вступив до комуністичної партії. У своїй короткій промові до земляків у Римі Ґронкі назвав свою подорож до СССР — „цікавою і корисною".

У Скво Велі в Каліфорнії почалася зимова Олімпіяда

Скво Велі, Каліфорнія. — В четвер, 18-го лютого, тут в горах малої Сієрри Невади мали початися зимові олімпійські ігрища, які триватимуть 11 днів та в яких візьме участь 740 спортовців із 30 країн. Ігрища мав ідвкрити віце-президент Ніксон. У хвилині, як це число газети йде на пресу (четвер рано), ще немає подробиць відкриття цієї великої спортової імпрези. На фото вгорі — американка Джоен Ганна, що є одною з надійних кандидаток на здобуття перемоги, знайомиться з олімпійською трасою лещетарського змагання між жінками.

ЗДА ПЛЯНУЮТЬ ГОСТРІШУ ПОЛІТИКУ СУПРОТИ КАСТРА

Вашингтон. — Антиамериканська політика режиму Фіделя Кастра на Кубі з його постійними напастливими атаками проти З'єдинених Держав та щораз сильніші комуністичні впливи на Кубі, на які яскраве світло кинула тамошня минулотижнева візита Мікояна й підписаний між Мікояном та Фіделем Кастром торговельно - фінансовий договір, спричинять зміну американської політики по лінії загостреного курсу супроти Куби. Джеймс Рестон, керівник бюра „Н. Й. Таймсу" у Вашинґтоні, твердить, що асистент державного секретаря для міжамериканських справ, Рой Р. Роботтом, перевів в цій справі кілька розмов у Вашинґтоні і Ню Йорку з американськими бизнесменами, що мають тісні зв'язки з плянтаціями щукру і цукроварнями на Кубі та іншими тамошніми підприємствами. Націоналізація американського майна на Кубі покищо без ніякого відшкодування та ворожа до ЗДА політика, що її повів новий директор кубинського державного банку, виразний комунофіл Ернесто Ґевара, колишній арґентинський громадянин, вимагають від Америки зміни дотеперішньої її поблажливої і толерантно. політики. Однак названий американський журналіст впевняє, що покищо не береться під увагу негайних гострих репресійних заходів і це потверджує відповідь президента Айзенгавера на відповідний запит на його пресовій конференції з минулої середи 17-го ц. м. През. Айзенгавер звернув увагу, що треба мати на увазі приятельські взаємини між американським і кубинськими народами та що американська політика не повинна вдаряти по інтересах кубинського народу. Зате Президент нічого не сказав про режим Кастра і признав, що підписання з Мікояном договору про продаж Совєтам цукру по цінах світового ринку, себто нижчих, ніж платить Кубі Америка, і то не за готівку а на базі товарообміну — вимагає докладнішого обміркування новоствореної ситуації. За голосами преси береться під увагу таку солідарну дію ЗДА й південно-американських країн, яка ізолювала б впливи Фіделя Кастра в Середній і Південній Америці. Далі, — американський уряд, мабуть, зголосить зміну закону, що визначає високу квоту для імпорту до ЗДА кубинського цукру по упривілейованій ціні. Новий закон має дати в цій справі вільну руку Президентові. Не є виключене, що на теперішній цукор з Куби буде наложений окремий податок по 1 ¼ цента від фунта для створення фонду, з якого рекомпенсовано б втрати американських громадян, — спричинені кубинськими конфіскаціями американських маєтків. Не є також виключене, що на Флориді буде побудована сильна радіостанція із спеціяльною ціллю протидіяти антиамериканській пропаґанді Фіделя Кастра. Державний секретар Хрістіян Гертер стрінувся на Комісії для закордонних справ в Палаті репрезентантів із запитом, чи він уважає, що американці дуже вдоволені ситуацією, в якій вони мусять субвенціонувати режим, який щораз ближче присовується до комунізму. Гертер відповів, що зміна цукрової політики супроти Куби заторкає взагалі світовий ринок та внутрішньо-американську продукцію цукру і тому цю справу треба дбайливо обміркувати. Справа політики ЗДА супроти Куби актуалізується ще тому, що у зв'язку з подорожжю президента Айзенгавера до країн Південної Америки, яка починається в понеділок найближчого тижня, американська преса пише про приготування кубинських комуністів — затіювати авантури в містах, куди прибуде Аюзенгавер. Сам президент, запитаний в цій справі на своїй згаданій останній пресовій конференції, злегковажив цю справу та заявив, що такими речами не слід турбуватися.

Нассер твердить публічно, що прем'єр Іраку попав „в кліщі комуністів"

Дамаск. — Президент З'єдиненої Арабської Республіки Гамаль Абдель Нассер, прибувши до Сирії, що є частиною тієї Республіки, виступив в її столиці з публічною промовою, в якій знову гостро таврував прем'єра сусіднього Іраку генерала Абдула Карім Кассіма ,закинувши йому, що він „зрадив цілі арабського націоналізму та попав в кліщі (пазурі) комуністичних аґентів". Він назвав іракського прем'єра в'язнем військового міністерства, що ніби опановане комуністами. „Кассім — казав Нассер — хвалиться, що він хоче звільнити вас від нассеризму. Я не кажу, що я хочу звільнити іракський нарід від режиму Кассіма, бо я вірю, що той нарід сам звільнить себе від нього". Але впоряд з тією лайкою Нассер вистосував до Кассіма заклик — стояти з іншими арабськими країнами в одностайному фронті проти Ізраїлю та вислати на протиізраїльський фронт у Сирії іракські частини війська.

Совєти приготовляють господарський плян на 15 років вперед

Москва. — Журнал „Плановоє Хозяйство" розкриває, що совєтський Державний Комітет Плянування запросив різних видатних учених, економістів та практиків з різних ділянок народного господарства, адміністраторів і робітників, для співпраці з урядовими комісіями, міністерствами і аґенціями, що виготовляють совєтські економічні 5-ти чи 7-мирічки. Тепер мається на увазі проблему повної електрифікації Совєтського Союзу, механізації і автоматизації продукції, розвитку хемічного промислу та раціонального поділу всіх продуктивних сил задля найкращого використання існуючих в Совєтському Союзі речовин і потенціональних можливостей.

В АМЕРИЦІ

● **Мати 42-річного массачусетського сенатора - демократа Джана Ф. Кеннеді** відбула дводенну аґітаційну поїздку по стейті Ню Гемпшір, де закликала виборців голосувати на свого сина під час правиборів 8-го березня. Вона казала, що її син, хоч має тільки 42 роки, то є „старий мудрістю", бо багато подорожував по світі. Вона вже аґітувала за своїм сином під час сенатських виборів в 1952 і 1958 роках. Пані Джозеф Кеннеді є матір'ю 9-ох дітей і бабусею для 16-ох внуків.

● **Комісар Федерального Податкового Уряду Дейна Летам** закликає виборців, щоб вони зголошували при податкових зголошеннях прибутки з відсотків від ощадностей і від дорогоцінних паперів, бо хто цього не зробить, може бути караний. Банки і корпорації зголошують щороку виплату стільки і стільки відсотків і дивіденд, але цих прибутків не видко на податкових зголошеннях. Коли введений буде електричний спосіб обраховування в податкових урядах, то легко буде виявити тих, які, не платять податків від процентів.

● **Представник державного департаменту** заявив, що він є проти того, щоб спортові журналісти зі Східньої Німеччини приїздили як кореспонденти на зимові Олімпійські ігрища, які відбуваються в Каліфорнії. Голова Олімпійського Комітету Авері Брандейдж є за те, щоб допустити комуністів-журналістів до ЗДА, але державний департамент не бачить такої потреби.

● **Крайовий дослідний центер** публічної опінії в Шикаґо перевів студії над видатками на лікарську опіку в ЗДА і ствердив, що від 1953 року ці видатки збільшилися на 42 відсотки. На це збільшення вплинули два фактори і збільшені гонорарі лікарям і збільшення коштів. З одного доляра, видаваного на лікування, 34 центи бере лікар; 23 центи шпиталь; 20 центів — ліки, 15 центів дентист, 8 центів іде на такі видатки, як окуляри, шпитальна обслуга і т. п.

У СВІТІ

● **У Франції**, в місті Амієн, відбулась в минулому тижні демонстрація кругло 30,000 селян, які прибули туди навіть з далеких околиць, щоб протестувати проти сільсько-господарської політики уряду. У сутичках з поліцією було коло 100 осіб ранених, 6 осіб згинуло, в автомобільній катастрофі, коли з демонстрації верталися селяни автобусами й автами до домів.

● **Англійський прем'єр Геролд Мекміллен** скінчив в середу минулого тижня 66 років. Нікіта Хрущов прислав йому з цієї нагоди ґратуляційну депешу, пригадавши, що оце близько рік тому вони обидва, Хрущов і Мекміллен, обмірковували в Москві потребу частіших зустрічей між керівними державними мужами і що ця ідея в міжчасі здобула собі прихильників у широкому світі.

● **Ген. Оскар фон Гінденбурґ**, син колишнього німецького героя з першої світової війни, переможця битви під Танненберґом, пізнішого останнього президента демократичної Німеччини між двома світовими війнами, маршала Павля фон Гінденбурґа, помер в минулу п'ятницю в Бад Гарцбурґу в Західній Німеччині у віці 77 років.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіти і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Правильна відповідь

„Хоч в останньому році Совєтський Союз виявив зацікавлення до заходів зменшення загальної небезпеки війни і хоч його поведінка й заяви в останньому часі натякають на можливість, що в наших взаємних настане період трохи меншого напруження, загроза комуністичного імперіялізму триває. Совєтська збройна сила щораз зростає. Вільний світ мусить також щораз більше цікавитись зростаючою військовою і господарською силою комуністичного Китаю. Докази, що цей могутній великодержавницький бльок має за свою ціль накинути комуністичну контролю всім народам світу, знаходимо в Тибеті, Тайванській протоці, Ляосі і в кордонному обширі Індії. В обличчі цієї всеприявної комуністичної загрози мусимо у нашому власному інтересі, як і в інтересі інших членів спільноти вільного світу, продовжувати нашу програму військової допомоги через різні підписані нами договори безпеки"

Такими словами президент Айзенгавер аргументує зголошений ним у минулий вівторок 10 ц. м. новий законопроєкт про призначення $4,175,000,000 на програму взаємної безпеки. Популярно називають цю програму „допомогою закордонові", але насправді, як доказує зацитований уступ із звернення Президента в цій справі до Конгресу, це є не тільки допомога зовнішньому світові, але й скріплювання власної безпеки. Тим паче, що в оцій сумі вміщаються $2 більйони, призначені на військові цілі американських союзників, і $2,147,000,000 — на скріплення економіки деяких союзних і невтральних країн, що їх нужду використовують комуністи для своєї підривної роботи. Є ще в зверненні Президента одно речення, яке імперативно поручає триматися принципу колективної безпеки: „. . . Для багатьох вільних країн неможливо уцілити на довший час, якщо вони мусітимуть оборонятися одинцем і самітні . . ." І тому Президент приходить до логічного висновку: „колективна безпека є не тільки розумною, але й невідхильною річчю".

Це такі ясні правди, що вони не викликають уже в Америці ні в одому ґурті ніякого спротиву й ніякого сумніву. І тому в нинішньому Конґресі нема вже й тіні ізоляціоністичних настроїв. Очевидно, що у теперішньому виборчому році суперечок довкола цього законопроєкту буде ще більше, ніж буває їх щороку, бо — як відразу заявив один демократичний сенатор — Айзенгавер „домагається забагато грошей, а пропонує замало адміністраційних змін". Будуть голоси критики за брак далекосяжної програми, за пов'язання військової допомоги з економічною, за різні окремі позиції, за ступінь важливости різних союзників Америки, яким треба помогти. Але нема й не буде заперечення самого принципу системи колективної безпеки в нинішньому вільному світі, загроженому спільним ворогом усіх вільних країн, не буде заперечення конечности таких великих видатків на цю систему.

Аргументи Д. Д. Айзенгавера дістали несподівану підтримку від найсильнішого союзника Америки — Англії. У той самий день англійський уряд проголосив Білу Книгу, яка грає паралельну ролю щодо звернення Айзенгавера, а саме — вияснює англійському парляментові потребу збільшення видатків на військові цілі. Англійська Біла Книга подає іншими словами по суті ту саму характеристику нинішньої міжнародної ситуації: „Необхідно зберігати силу Заходу, поки усмішки й чемні слова по совєтському боці не перетворяться у діла . . ." Хоч переведений Францією атомовий вибух не викликав захоплення ні у Вашингтоні, ні в Лондоні, які побоюються, що це може ускладнити їх переговори з Москвою, на тему припинення атомових дослідів, і які взагалі насторожені проти побільшування числа держав із власною атомовою зброєю, — проте подія в Сагарі насправді також гармонізує з відповіддю Америки й Англії на забріхані фрази Хрущова про мир, який за тими фразами приховує розбудову совєтської агресивної машини. Збільшення власних оборонних заходів — єдина правильна відповідь вільного світу на комуно - московську змову і шантаж.

Оправдана вимога

У попередньому числі „Свободи" на цьому місці вже віддано деяку увагу „прогресивному" нахабству, що виявилось в публікації, порядком платного оголошення в „Ню Йорк Таймсі", своєрідного п'ятиколонного „маніфесту" у формі „Апелю до Президента З'єдинених Держав", щоб Америка „перебрала провід" у капітуляції перед Москвою та її роззброєневими хитрощами. Апель підписали сім іншомовних „американських" газет, між ними й „Українські Вісті", колишні „Українські Щоденні Вісті", що їх Конґресова Комісія в справах протиамериканської діяльности в своєму звідомленні з червня 1949-го року назвала комуністичною газетою і що знайшли також своє місце в урядовому „Покажчику підривних організацій і публікацій". Очевидно, ця видавана українською мовою газета мусить, зокрема, інтересувати нашу суспільність, бож вона своєю назвою компромітує добре українське ім'я і вводить в блуд ту частину американської читацької публіки, яка ще не зорієнтована в ситуації.

Добре сталося, що на цей „Апель" негайно зареаґував Український Конґресовий Комітет, разом з іншими національними репрезентаціями, заступленими в Асамблеї Поневолених Европейських Націй та в Конференції Американських Громадян Центрального і Східньо Европейського Походження, вияснюючи ситуацію та засуджуючи акцію „прогресивних".

Обидві ці справи, „апель" і відповідь на нього УККомітету й інших національних репрезентацій, коментує у своїй синдикованій колюмні „Сьогодні в національних справах" відомий публіцист Дейвід Лоренс в „Ню Йорк Геральд Трибюн" з 17-го лютого. Здемаскувавши підривне безглуздя в апелі „прогресивних" та підкресливши становище УКК й інших подібних організацій, Лоренс ставить в результаті оправдану вимогу. покликані до цього державні власті повинні провести публічне слідство для виявлення, чиїми і якими фондами користуються ці фірмовані американськими громадянами „прогресивні" газети, які займаються комуністичною пропаґандою. Згаданий коментатор видвигає припущення, що ці фонди походять з чужих і ворожих Америці джерел, як також з різного роду шантажових у відношенні до американських громадян операцій. Одна бо справа, як ці „прогресивні" газети самі у своїх мовах виписують всілякі нісенітниці, а друге діло, як вони високими оплатами оголошень в американській пресі хотіли б впливати на загальну американську публічну опінію в підривних цілях. Те бо, що вони виписують, є до такої міри безглузде і сміхотворне, що навряд чи обдурять вони своєю писаниною навіть найбільшого дурня. Передруки із совєтської преси і оригінальні нісенітниці в тих газетах мають, здається, тільки одну мету: задовольнити наказодавця. І це тільки підкреслює вимогу Лоренса — прослідити справу фінансування тих газет. Америка — вільна країна, і гарантована її конституцією свобода слова та друку належить до найбільших привілеїв американського громадянина, є одною з перших передумов збереження вільної системи. Ясно, що в такій системі мусить бути місце навіть на такі небилиці, що їх виписують „прогресивні" газети. Проте, якщо за тим усім криються чужі накази і чужі гроші, то публіка повинна це знати. Цього бо вимагає громадський інтерес. А останній виступ „прогресивних" з платними оголошеннями доказує, що цього вимагає також державний інтерес, зокрема інтерес національної оборони.

ЧИСТКА Й ПЕРЕСУНЕННЯ

Париж. — Кажуть, що недавно генерал де Голь заявив: „А тепер треба діяти так, щоб подібний удар, як був в Альжирі, не впав на нас ні за три місяці, ні за шість".

Чи сказав так генерал де Голь, чи це тільки леґенда, але тепер діє він так, щоб подібні події не повторилися. Як писав один опозиційний часопис, де Голь сприйняв виступ альжирських ворохобників як особисту образу, але його чуттєва реакція взяла правильний політичний напрямок.

Який же це напрямок? У відповідь мало сказати, що наводиться порядок.

Найперше рішив де Голь прибрати до рук армію. Хоч в цілому армія виявила спокій і дисципліну, все ж були моменти, коли її льояльність стояла під знаком запиту. Може не в командуванні, але в багатьох установах, керованих військом, хоч в засаді вони мусіли б бути в руках цивільної адміністрації. Наприклад, усунено полк. Годдара, що мав у своїх руках поліційну службу, яка звичайно належить до відділу т. зв. загальної інформації. Він знав про те, що підготовляється путч, але не заявив своєчасно про це урядові. Тепер багато подібних функцій відібрано армії і передано цивільній владі.

Таким чином армія повертається до своїх властивих завдань: вести воєнні акції і бути ґарантом порядку та проведення в життя рішень уряду. Це має їй привернути почуття власної вартости, позбавити почуття пониження, яке вона має наслідком постійних поразок, починаючи від 1940 року.

Звільнення з постів трьох генералів і кількох десятків старшин було психологічним шоком, який не порушив існуючої системи, але показав, що з урядом жартувати не можна. Цих звільнень вистачає.Дальші репресії не будуть Бог зна які суворі, хоч заповідається, що перед судом стануть усі винні, всі, що доконали протидержавних вчинків ,ті, що тільки горлали, не будуть карані). В Альжирі й уФранції не видно опозиції, яка еховалася.

Чистка проводиться в поліції Альжиру, яка складалася тут переважно з місцевого елементу, наставленого на те, що — мовляв — ми тут хазяї, і нехай нам ніхто нічого не показує; ми тут на передовій лінії і командувати собою першим - ліпшим щурам з запілля не дамо. Тепер ці елементи зустріла несподіванка: всіх начальників поліційних відділів перенесено до метрополії, а звідти на їхні пости призначено нових людей. Подібна операція буде проведена також в нижчих кадрах.

Питання полягає в тому, чи будуть ці розпорядження проведені до кінця? Адже подібні рішення бували вже не раз, хоч і не такого широкого характеру.

Цим разом, очевидно, справа представляється інакше. Змінено міністрів внутрішніх і військових справ, призначено нового генерального прокуратора і нових суддів.

І це таке дуже важливе рішення: скасовано територіяльні частини й т. зв. психологічну службу при армії.

Одне й друге були, власне, джерелом небезпеки. Територіяльні частини складались з озброєних цивілів. А ті цивілі це якраз ті колоністи, які не хочуть ні в чому поступатися і готові піти навіть проти власного уряду, в обороні своїх привілеїв. Тепер справа охорони населення від терористичних актів підпілля повністю належить армії і поліції. і коли хтось із населення хоче воювати, то воюватиме в армії.

Так звана психологічна служба в армії це була установа, що викликала дуже багато застережень. Зродилась вона після війни в Індо - Китаї, де комуністи перемогли завдяки інституції політруків - пропаґандистів. Ясно, що війна з підпіллям — це політична війна, і без політичної пропаґанди її не виграти. Але психологічна служба при армії в Альжирі спиралась не на уряд, а на професійних військовиків, які комунізмові протиставили націоналізм, що було правильно в Індо-Китаї. Отже, проти націоналізму альжирського підпілля вони висунули не політичну концепцію Франції, а французький націоналізм.

Ясно, що французький націоналізм не переконує арабів. Таким чином звівся він до проповіді французької великодержавности. Коли з Парижу хтось критикував таку методу боротьби з альжирськими самостійниками, його називано дефетистом. Постала психологічна межа, поза якою в армії виростали опозиційні настрої, що й привели до 22-го січня.

Як бачимо, чистка закроєна дуже широко. Щоб ніхто не казав, що репресії звернені лише проти патріотів, які може й переборщують в патріотизмі ,але все ж лишаються патріотами, передбачено також загострити суди для повстанців і комуністів,

Усі ці зміни спричинюють певне пересунення на внутрішньому фронті, яке згодом може мати непередбачені наслідки. В боротьбі проти альжирських ворохобників для де Голя важливим було як те, що підтримали його союзники, так і те, що однодушно стала за ним метрополія. Символічний о д н о г одинний страйк у Франції був дуже важливим явищем. Але найголосніше „в обороні республіки" виступили . . . комуністи. І, хоч покищо з цього нема ніяких конкретних вислідів, одно вже ясне: комуністи вийшли зі своєї ізоляції, в якій вони опинилися після приходу де Голя до влади і після свого провалу в референдумі.

Дальші наслідки ті, що в опозиції стало щось із двадцять послів. Це загрожує дальшими комплікаціями в партії, на якій спирається в парляменті де Голь. З уряду усунено Сустеля, найзавзятішого ґоліста, бо він є проти політики де Голя щодо Альжиру.

Де Ґоль проводить чистку й має всі дані провести її так, щоб тримати ситуацію твердо в своїх руках. Напередодні приїзду Хрущова й конференції на вершинах це йому дуже потрібно.

Ліва преса висловлює думку, що де Голь міг би тепер піти на радикальніші потягнення щодо політичної розв'язки альжирського питання. І це правда. Але не виглядає, щоб він мав намір іти далі, як самовизначення під охороною армії, без переговорів з підпіллям.

НА ТЕМИ ДНЯ

ПРОБЛЕМА ХЕМІЧНИХ ДОДАТКІВ ДО ХАРЧІВ

Президент Айзенгавер зацікавився справою хемічних додатків до харчів і 12 лютого попросив науковців урядових аґенцій скласти йому звіт ,як ці додатки впливають на здоров'я населення. Хемічні додатки, як відомо, в харчовому промислі є на те, щоб харчі не псувалися, мали кращий вигляд і запах.

Проблема хемікалій в харчах стала актуальною при кінці літа минулого року, коли департамент здоров'я, виховання і добродійности заборонив продавати журавлину („кренбері") тому, що деякі фармери в дезінфекційних цілях посипали на плянтаціях цю рослину таким порошком, який у дослідних тварин спричиняє пістряк. Пізніше виринула справа півнів, т. зв. „каплонетів", яких годовано кормом, що спричинюючи їх неплідність, сприяв їх товстінню.

Фармери зчинили були крик проти зарядження секретаря здоров'я, бо господині перестали купувати журавлину, і то якраз перед „Днем Подяки", коли цих ягід найбільше споживають. Фахівці заявили, що людина мусить з'їсти тисячі фунтів „кренбері", щоб захворіти на пістряка.

І хоч інспектори уряду здоров'я, провіривши всі запаси журавлини по крамницях і складах, ствердили ,що між нею немає небезпечної для здоров'я, і продуценти домагаються мільйонового відшкодування від уряду, мовляв, фальшивий алярм, внаслідок якого люди менше купують журавлину, а деяку частину її треба було знищити, спричинив їм велику шкоду.

Виснено також справу курятини. Виявилося, що небезпечною для здоров'я була лише незначна кількість курячого м'яса, з тих півнів, яких годовано кормами з домішкою хемікалій, щоб приспішити їхнє товстіння.

А проте, згадані вище випадки показують, що в харчовій ділянці не все гаразд. І тому вже 6-го березня, входить у життя новий закон, згідно з яким продуценти харчів мусітимуть щоразу доводити урядові на основі лябораторійних дослідів, що додавані ними до харчів хемікалії нешкідливі для здоров'я людини.Досі було навпаки: у випадку будь-яких сумнівів уряд мусів доказати продуцентам, що харчі з тими чи іншими хемікаліями є шкідливі для здоров'я.

Представник Білого Дому Джеймс С. Ґагерті заявив, що ведене, згідно з зарядженням Президента, дослідження в харчовому промислі зовсім не припиняє діяння нового закону, який ухвалено для „охорони споживачів". Науковці з департаментів здоров'я і рільництва та з Президентового Дорадчого Наукового Комітету, що його очолює д-р Юрій Кістяковський, мають звітувати Президентові про цю справу. Д-р Юрій Кістяковський уже конферував із представниками фірм, які продукують харчі і ліки.

Секретар здоров'я д-р Флемміґ заявив журналістам, що зарядження Президента є „дуже конструктивне". Гадаємо, що й продуценти ліків та харчів дбатимуть не тільки про добрі прибутки, але передусім про високу якість своїх товарів.

Дм. Андрієвський

ЩЕ ДО СПРАВИ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ

Оскільки Світовий Конґрес Українців повинен мати за свій предмет справу України, а та справа є політичною насамперед, тож і сам Конґрес мусить бути політичним актом. Інша річ, що і в питанні способу представництва українців вільного світу, і в питанні розгляданих проблем моменти суспільно - громадські відіграватимуть в справі Конґресу не абияку ролю.

Завдання Конґресу, на нашу думку, лежать у трьох площинах, а саме: 1) Конґрес має ствердити авторитетно, в імені двох мільйонів осіб української спільноти у вільному світі, сучасний стан поневолення України Москвою і тим внести більше світла в світову політику, яка того факту часом не добачає; 2) Конґрес має сказати українському народові, який бореться проти наїзника, терпить люті муки, але не зрікається свого права на суверенність, що українські патріоти на чужині стоять одною лавою і піддержують всіми можливими засобами його змаг; 3) Конґрес має устійнити суспільні, моральні й правні основи української спільноти у вільному світі, скріпити її внутрішньо і сприяти співдії її територіяльних груп, громадських організацій та політичних чинників.

Проблематика цих трьох ділянок мала б бути опрацьована високоавторитетними і найбільш кваліфікованими авторами в доповідях, які розішлеться завчасу на розгляд організаціям, що братимуть участь в Конґресі. Пізніші окремі проблеми знайшли б розв'язку в осібних документах, як от: Урочиста Декляpація Конґресу перед світом, Звернення Конґресу до українського народу і, врешті, резолюції про способи єднання в одне тіло українців вільного світу. Засаднича догода щодо доповідей мала б зайти ще під час підготови Конґресу, а на його нарадах та на комісіях мова була б головно про остаточне оформлення та уточнення тої догоди між учасниками Конґресу. В такий спосіб вдалося б запобігти будь-якій невдачі його.

Даремні побоювання, що майбутні учасники Конґресу можуть не знайти спільної мови і не прийти до спільних висновків. Адже в основних питаннях засадничого порядку, всі ми, безсумнів, які звемо себе українцями і яким лежить на серці визволення України, вже маємо спільні позиції, а ними є: Україна має стати самостійною суверенною державою, унезалежнення Української держави від будь-якої чужинної зверхности, об'єднання українських національних територій, рівноправність і рівнорядність українського народу в колі вільних націй, конечність підтримки визвольних змагань українців за залізною заслоною вільнолюбними народами, насамперед українськими патріотами у вільному світі, єдність української спільноти на чужині, моральний обов'язок людей українського роду плекати духові і суспільні вартості, одідичені від предків.

Чи ж може бути розбіжність між нами в цих питаннях? Чи вони не є вистачальні, щоб ними виповнити зміст Конґресу? Чи ж є потреба долучати до них питання, на яких ми розходимось? Тож полишімо ці інші питання на боці, бо вони не мають значення для основних завдань, які стоять перед Конґресом. Ті інші питання існують і ділять нас, як ділять всяку спільноту, подібну до нашої. Їх не розв'яже ніякий Конґрес, але вони розв'язуватимуться самим життям у вільній розгрі сил, у змаганні ідей, у функціональній залежності від основних проблем нашої національної дійсности. А тому годі виносити їх на Конґрес, оскільки вони не мають прямого відношення до його завдань. Мусимо на час забути за них, щоб сісти за спільний стіл і вчинити конечний акт, який диктується нам наявним положенням України і потребами збереження нас, як української спільноти поза Україною.

Мусимо тримати поза рамами Конґресу часом справи направду важливі, але які не є конечними для сповнення завдань його. Такою справою є, наприклад, консолідація політичних чинників, яка в резолюціях VI Конґресу Комітету Українців Канади стоїть поряд справи Світового Конґресу Українців. Щоправда, наладнання співдії наших політичних середовищ мало б не абияку вагу для підтримки визвольних змагань українського народу, а тим самим і для здійснення другого з черги завдання СКУкраїнців. А тому треба прагнути до консолідації. І нам видається, що сама ідея Світового Конґресу Українців, а тим більше переведення її в життя створить атмосферу, сприятливу для наближення політичних чинників і улегшить їх співдію.

Очевидно, було б найліпше, коли б співпраця між тими чинниками наладналась чимскорше, ще перед Конґресом. І це може статися вже тому, що всяка спільна праця над конкретною, п р а к т и ч н о ю справою зближає більше і скорше, як дискусії за зеленим столом. Але може бути, що цього не станеться. Однак, у процесі переговорів в справі Конґресу багато з того, що нині ділить і різнить політичні чинники, втратить свою гостроту, ба навіть свою ваґу, другорядні речі відійдуть на другий плян перед першорядними справами. І не виключено, що, розгортаючись рівнобіжно, справи Конґресу і консолідації взаємно собі підпомагатимуть. Покищо не знати, котра з них визріє скорше. А тому не треба пов'язувати їх генетично, чого й не зроблено цілком слушно в резолюціях КУК.

Здається, нема між нами розходжень у питанні доцільности і корисности Світового Конґресу Українців, як маніфестації перед світом думки і волі українських патріотів. Хіба є сумнів щодо того, чи така маніфестація оплатиться з огляду на її кошти? Але ж справа Конґресу не вичерпується самою лише маніфестацією. Він повинен полишити по собі певне тіло, яке стало б продовженням Конґресу. Таким тілом може бути Рада, Президія чи Секретаріят — не важно, як його назвати. Воно було б ланкою між Першим Світовим Конґресом Українців і Другим. Бож потреба подібної установи, раз започаткованої, існуватиме доти, поки Україна потребуватиме підтримки українців на чужині і поки українська спільнота матиме тут волю до життя і дії.

Годі думати, що таке тіло може перебрати функції якихось з існуючих організацій та установ, стати якимось проводом і робити українську практичну політику. Це і недоцільно і неможливо уже внаслідок персонального статуту членів такого тіла, коли до нього належатимуть громадяни різних держав. Українську політику й надалі робитимуть українські партії і організації, центри і уряди, які не мають зобов'язань супроти ніякого іншого народу і держави, як лише супроти України. Натомість таке тіло матиме функції лучника в часі і просторі між українцями вільного світу. Воно пригадуватиме їм устійнення Конґресу і пильнуватиме їх додержання. Воно може в разі потреби правити за морального арбітра між чинниками

(Закінчення на стор 4-ій)

Йосиф Сірий

СТЕП

(1)

Степ розіслався безмежною пустинею, німою, але повною прихованих сил і неохоплених таємничих звуків. Земля ще пахла вогкістю і минулорічною травою, але крізь сухозлежалу жовтість продиралися вже свіжозелені паростї. Це була та свіжа зелень, що приносить радість оновлення.

Простір степу лежав ще голий. Великі степові птахи, при появі людини, розбігались, як купальниці, яким немає чим прикрити наготу. Трава щойно пробивалась і не могла приховати пташиних гнізд. Між травою крутились лисиці, припадаючи низько до землі, щоб непомітно підповзти до гнізда і схопити в ньому свою жертву. Десь здалеку доносились таємничі звуки глибокої туги . . .

Вночі від невеличкого озерця, що межувало з зимівником запорожця Гулака, чути було кумкання жаб, крякання качок, плескання риб, гудіння водяного бугая . . .

Степ безкраїй, як море широкий, багатий на всяку звірину та птаство, пишний травоквітами, пробудився до життя. Пробудився й зимівник.

Гулак був на Запоріжжі вже чотири місяці; в зимівнику господарив старий козак Бульбенко, брат Гулакової жінки Марини. Гарна, ставна, чорноока молодиця, давала лад жіночій службі, а в потребі то й Бульбенкові, який хоч-не-хоч прислухався до наказів сестри.

Бульбенко був одинокий, його родину вирізали татари, а зимівник спалили; порубаного козака знайшов у степу Гулак та й взяв до себе. Довго хворів Бульбенко, а як видужав став помагати в господарстві та вчити молодих хлопців військового ремесла. Коли ж Гулак зникав на Січі, Бульбенко опікувався зимівником. Не раз поривався й собі тікати на Січ, але Марина впрошувала не кидати зимівника:

— Залишись, Іване, ти ще не зовсім вичуняв, а як покинеш мене з дитиною, що я буду сама в степу чинити?

І Іван лишався. Полюбив дуже одинака Марининого, молодого Андрійка, та й хлопчик прив'язався до дядька Івана.

Мавши сім років, Андрійко вже їздив на коні, умів палити з пістоля, орієнтувався в степовому житті. Уважно слухав Бульбенкових оповідань про славних лицарів Запоріжжя. Любив, коли дядько бренькав на бандурі та наспівував думу:

Із низу Дніпра тихий вітер
віє-повіває,
Військо козацькеє
в похід виступає.

Іноді, коли дядько Іван не мав вільного часу, Андрійко викрадався в степ шукати пташиних гнізд та ловити зайченят.

Часи були неспокійні, наскоки татарських чамбулів були подіями майже щоденними, тому Марина гостро картала Андрійка за блукання в степу.

Найбільш небезпечно ставало вліті, коли степ вкривався густою та високою травою, серед якої міг сховатися їздець з конем. Вона тоді пишно розросталась, і багатство квітів, їх пишність та аромат насували думку, що то не степ, а якась зачарована, казкова країна.

Квіти чарували Андрійка: ті, що пахли вдень, замикали на ніч свої кадильниці, але на зміну їм розкривали свої пелюстки інші, наповнюючи повітря ще ніжнішими пахощами. Денні пахощі юмшана, фіялок, левкоя змінялись на нічні резеди, матіоли та білого тютюну. В тім царстві диких квітів ріс і гартувався малий Андрійко.

Одного разу хлопець бавився біля частоколу зимівника, збиваючи дерев'яною шаблею голівки будяків, що нагадували йому голови татарських чамбулів. Голови летіли геть, і Андрійко не помітив, як далеко зайшов у степ. Хотів був уже вертатись, коли з-під самих ніг вискочила дрофа і почала тікати. Крило в дрофи було перебите, але бігла вона хутко. Андрійко наздогнав птаха, оглушив його дерев'яною шаблею і взяв на руки. Але здобич була тяжка і хлопчина ледве двигав її.

В степу було тихо. Почало сутеніти. Птаство й звірі замовкли. Гнучкі мальви застигли, піднявши вгору свої рожеві лійочки, підніс похилену голову дикий соняшник, витягнулась конопля, розправила стебла дремуха . . . Все зелене царство застигло в летаргії.

Андрійко занепокоївся, пустив спійману дрофу й побіг, як йому видавалось, в напрямку зимівника. Ставало щораз темніше. Хлопець цілком вичерпаний, сів і заплакав.

Враз на обрії спалахнуло, і червона заграва освітила степ, Андрійко зірвався на ноги, зрозумівши, що це степовий сполох. Десь далеко, на „хвигурі" горіла смоляна бочка. Він знав, що то означає, бо про це не раз поучував його дядько Іван: це козача варта давала знати, що наближається ворог. Здалека почувся голос Марини: „Андрійку! Андрій-ку!" — голос то наближався, то віддалявся. Хлопець щосили кинувся бігти в напрямку голосу. В темряві зарисувався жіночий силует.

— Мамо! Мамочко! — крикнув Андрійко, але в цю мить у траві щось зашелепотіло, свиснув аркан, і жінка повалилась на землю.

Але Марина так скоро не піддалась. Вхопивши пістоля, вона вистрелила й поклала татарина, що накинув на неї аркан. Тимчасом другий татарин ухопив Андрійка. На крик і постріли надбіг Бульбенко з двома козаками. Але в цей час над'їхав чамбул. У нерівній боротьбі Марину зарубано, Бульбенка тяжко поранено, а козаків половлено на аркани.

Бульбенко опритомнів у степу, біля багаття. Татари пекли барана, якого захопили в зимівнику. Трохи далі лежало двоє поранених і пов'язаних козаків, а біля них переляканий Андрійко.

Після довгого походу, після тяжких мук і поневірянь полонені опинились в Криму, де закупив їх якийсь багатий турок. В Туреччині Андрійка віддали на виховання в яничари. Бульбенко втратив усякий слід по Андрійкові.

(Далі буде)

Богдан О. Федаш

ВИСОКОШКІЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ СУСТА

Дітройт, Миш. — 6—7 лютого в приміщеннях Вейн університету відбулася друга з черги Високошкільна Конференція СУСТА, що її влаштовує Український Студентський Клюб при Вейн університеті при співпраці керівних органів СУСТА. Цьогорічна Конференція мала загальностудентський характер, бо до співучасти в ній запрошено не тільки сусідні студ. громади Енн Арбор, Шикаго, Клівленд, але також Ню Йорк, Сиракюз і Нюарк. Зі зрозумінням поставилося до неї і наше студентство Дітройту, що було видко з великої фреквенції, часами понад 120 осіб, під час нарад.

Управа СУСТА дала 3-ох прелеґентів із 4-ма доповідями. Президент СУСТА К. Савчук в інформаціях про підготовку Світового Конгресу Студентства головно цікавився заохотою студентів середущих і західніх стейтів до поїздки до Мюнхену. Згідно з одержаними інформаціями програма такого Конгресу ще не узгіднена, бо існують розбіжності між Управами СУСТА а ЦЕСУС-у. Тяжко було зрозуміти становище Управи СУСТА, бо не вияснено, яке становище українські студенти Америки мали б на Світовому Конгресі заступати.

Дальші дві доповіді студентської частини Конференції (З. Кравця і М. Почтаря) подали перегляд, в історичному аспекті, міжнародної діяльности українського студентства. З повстанням в 1922 р. ЦЕСУС-у (Центральний Союз Українських Студентів) в Празі зорганізоване українське студентство розвинуло в скорому темпі свою зовнішню діяльність, яку можна поділити на 4 стапи, залежні від місця осідку ЦЕСУС-у. В першому періоді від 1922—34 р., коли осідком ЦЕСУС-у була Прага, перед студентською централею стояли великі можливості діяльности, які він якнайкраще використав. ЦЕСУС об'єднав українські студентські організації на Західніх Українських Землях та еміґрації, повів широкозакросну діяльність на міжнародному форумі, будучи вільним членом міжнародних студентських централь і видавав свій орган „Студентський Вісник". В другому періоді від 1934 до 1945, коли Управа ЦЕСУС-у перенеслася до Відня, зменшилося число членства і ЦЕСУС звузив плян праці. Він обмежив себе більше до репрезентації на зовні, залишаючи інші ділянки як видавничу чи культурно-освітню студентським організаціям на Рідних Землях, яким вдалося відновити діяльність на трьох займанщинах. Третій, мюнхенський періок 1945 до 1952 р., подібний до празького своїм числом студентів, видавничою діяльністю та пожвавленням студентських ідеологічних товариств. На вершку свого розвитку в 1947 році ЦЕСУС нараховував 2,600 студентів і 20 студентськими громадами. З переходом осідку до Парижу в 1952 р. ЦЕСУС прийняв нові форми дії з огляду на виїзд українського студентства до заморських країн. Під сучасну пору централя ЦЕСУС-у знаходиться в Лювені, Бельгія.

В 1946 році в Празі заснувалася міжнародна студентська організація International Union of Students — IUS, в якій домінували комуністи. IUS відбула декілька міжнародних студентських конференцій (в Гамбурзі, Берні, Ляйдені, Берліні) при участі представників ЦЕСУС-у з пасивним правом голосу. В 1952 р. в Единбургу, Ірляндія, 17 студентських союзів (між ними Америки і Канади) невдоволені із прокомуністичної політики IUS, заложили нову міжнародню централю КОСЕК (Координаційний Секретаріят) з осідком в Копенгаґені, Данія. ЦЕСУС є приналежний до КОСЕК-у як надзвичайний член з правом участи в конференціях, що його представники використовують (нпр. участь представництва ЦЕСУС-у на останній конференції в Ліма, Перу).

Влучний двоподіл зовнішньої студ. діяльности провів у своїй доповіді Володимир Прибила. Всі прероґативи у вирішуванні укр. студ. діяльности на міжнародньому форумі повинні належати до нашої студентської централі ЦЕСУС-у. Краєві студентські союзи як СУСТА чи СУСК повинні льокалізувати свою зовнішню діяльність виключно до країн свого діяння. Така розв'язка є цілком правильна, якщо не одинока, для обминення можливих конфліктів між ЦЕСУС-ом і краєвими студентськими союзами, і це повинно стати основною засадою для праці, проєктованої Міжнародної Комісії. Нав'язуючи до зовнішньої діяльности СУСТА, як віцепрезидент для зовнішніх зв'язків, прелеґент особисто або через своїх відпоручників брав участь в ряді конференцій (Напр. Конгреси United States National Student Association—USNSA, 1954 — Aimes, Iowa, 1955 — Minneapolis, Minn., 1956 — Chicago, Ill., 1957 — Ann Arbor, Mich.), де через особисті контакти та відповідну пропаганду можна було добитись багато успіхів для української справи. На цьому місці слід відмітити, що В. Прибила, хоч уродженець Америки, володіє плинно українською мовою та являється одним із активніших діячів зорганізованого студентського життя Америки.

В розгорненій дискусії взяло участь ряд осіб: Штепа, Б. Рубчак, Б. Федаш, М. Почтар, М. Кравчук, М. Климишин, Ю. Бойчук, П. Капітанець, А. Мілянич. Цікаві думки висунули: д-р М. Климишин про ґльобальну працю українського студентства в світі та інж. А. Мілянич про заміненя теперішнього принципу КОСЕК-у з державного на етнічний, що уможливило б ЦЕСУС-ові стати його повноправним членом.

Атракцією Конференції був студентський баль. Під звуки оркестри „Зоря" студентська і нестудентська молодь в товариській і свобідній атмосфері забавлялася до пізньої ночі. До загального успіху значно причинилися сольові виступи Лесі Цюри та Ігоря Шалаути, „студентські подарунки" (курка з яйцем д-р Д. Квітковському, книжка пояснень до рефератів В. Федашеві) та на закінчення студентське традиційне „Ґадеамус іґітур".

ПАМ'ЯТІ УЧИТЕЛЯ

(У 40-ий день після смерти сл. п. Р. Савицького).

Сорок біло-чорних календарних листків зложать небаром жалібну стрічку наших днів, в яких нам довелось працювати без нашого довголітнього керівника, невсипущого працівника Українського Музичного Інституту сл. п. Романа Савицького. На зміну цим гнітучим смутком дням приходять часто недоспані ночі, і тоді згадуємо ту найжахливішу ніч, коли її тишу прорізав телефонічний дзвінок, сповіщаючи про його смерть.

Ми слухали і не вірили, дрижачими руками накручували числа, будили других і не кидали надії, що може ранком прокинемось із страшного сну. За кілька днів ми гнали з Нюарку поїздом до Филаделфії і аж дотик до холодних рук Покійного казав нам повірити в жорстоку дійсність. Ми безвладно брали участь в сумному обряді похорону й німими поглядами запитували одне одного, як нам далі йти самим. Ми сипали землю на його домовину і руки нам дрижали. Тоді здавалося нам, що чуємо в душі виразний голос протесту: Не засипте хоч того, що за ці роки спільної праці ми здобули! Не гасіть ясного вогню ідеї, бо я його з собою не беру, а залишаю вам!

І тоді ми брали частинку того вогню і обережно несли додому, щоб заховати у затишнім кутику. І оце вже сорок днів ми роздмухуємо його і докладаємо всіх зусиль, щоб не погас.

Наперекір смерті він живе, горить, не погасає. Він світить найяскравіше серед тихих, безсонних ночей і тоді нам знову вчуваються слова: Працюйте, працюйте, не спочивайте! Ідіть вперто до мети, не ставайте в половині дороги, а осягайте повноту і завершеність своїх завдань! Сипте жемчуг живої тонами краси, сплітайте почування дитячих сердець, різьбіть душі дорогі молоді! Відокреміть себе від зовнішнього світу, не слухайте шуму машин і моторів, а пориньте всім своїм єством у внутрішній світ людини і працюйте над його формуванням, збагаченням та шліфуванням! Не забувайте, що серед нашої молоді є таланти, яких не вільно занедбати, бо вони можуть підвести наш нарід до висот духа і ширити його добре ім'я в світі!

І ранком ми з подвійною силою і новим завзяттям працюємо, а руки знову нам дрижать: Чи осягнемо те, чого бажаємо?

Ми хочемо прищепити молодим душам розуміння і любов до всього, що гарне, чисте, цінне й високе. Ми хочемо навчити їх робити щось вартісне і пожиточне, щоб рівночасно захистити їх від злого впливу вулиці та здеморалізованого довкілля. Ми хочемо навчити нашу дітвору й молодь шанувати й любити свою мову, пісню і музику, бо цим вона зможе засвідчити серед інших, хто ми і що ми.

І ми рішили реалізувати наші бажання вже в найближчих днях. У формі барвистої казочки ми хочемо розповісти нашим найменшим те, що леліємо в своїй душі. Цю казочку ми розкажемо якраз в сороковий день смерти нашого незабутнього бувшого директора і розпічнемо працю над збиранням стипендійного фонду його імени для найбільше працьовитих учнів УМІ.

Ми кріпко віримо, що Бог додасть нам сили, завзятости і витривалости в нашій праці. Хай наші зусилля сплетуть вінець свіжих квітів на могилу сл. п. Р. Савицького, щоб жила вічно пам'ять, щоб вогонь не погас.

Галя Клим

З Наукових Конференцій УВАН у ЗДА

УРОЧИСТА ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ ПАМ'ЯТІ ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ

30-го січня 1960 року відбулася врочиста пленарна конференція УВАН у ЗДА, яка відзначила 250-ту річницю смерти гетьмана Івана Мазепи. Конференцію відкрив президент Академії, проф. Ю. В. Шевельов, який сказав, що Полтава була поразкою, але їй передувала творча державно-будівельна діяльність Мазепи. Без Мазепи трудно уявити українське відродження 20-го віку.

Доповідь проф. О. Галецького „Польща за часів гетьмана Мазепи".

Доповідач підніс питання, чому за часів Мазепи не було співпраці між українцями і поляками у боротьбі проти спільного ворога — Росії, очолюваної Петром І. Цьому було дві причини: польсько-українські конфлікти і слабість тогочасної Польщі.

Проф. О. Галецький дав короткий огляд польсько-українських взаємин до мазепинських часів. Зокрема він ствердив, що повстання Хмельницького було початком занепаду Польщі. Доповідач ска[illegible]теризував становище у [illegible] на переломі 17—18 століть, коли Польща занепадала. 1697 рік, коли вперше не було вільних виборів короля, був початком кінця. Події на Україні в час Мазепи очевидно пішли б зовсім інакше за наявности польсько-української співпраці. Проф. О. Галецький висловив побажання, щоб у майбутньому було більш взаємного розуміння між поляками і українцями.

Доповідь проф. О. Оглоблина „Мазепа і Москва".

Мазепинська доба ставить перед дослідником низку проблем, одна з найцікавіших „Мазепа і Москва". Ця стисла формула має складний зміст. Низка суперечностей Москви і Києва загострилась за часів Мазепи. Коли Москва розглядала себе як третій Рим, особливої популярности на Україні набула ідея Києва, як другого Ієрусалиму. Україна була під владою запорізького війська, а з другого боку, як Мала Росія входила до складу Росії. Майже до початку 18 ст. була більш-менш рівновага, хоч були місцеві тертя та інциденти. Мазепа був умілим політиком. І зовні здавалось, що він був провідником московської політики на Україні.

Проф. Оглоблин дав огляд подій після початку Великої північної війни, коли Москва почала наступ на права України, зокрема у 1705 році зробила спроби реорганізувати козацьке військо на регулярне військо московської держави. Доповідач процитував уривки шведського документу 1707 року, з якого було видно мету походу Карла XII на Москву.

Факти поразки України 1708-1709 років відомі. Цікаво дослідити, як Мазепа дивився на Москву і як Москва дивилася на Мазепу. Мазепа був знаний у московських колах від 1674 року, коли він вперше побував у Москві, а після того бував там майже щороку. Відома приязнь Петра до Мазепи. Проте Москва не розуміла, що Мазепа був українським патріотом. Москва була для Мазепи чужим світом. На думку доповідача, Мазепа не розумів того процесу, що відбувався в Москві, де на зміну боярству приходило дворянство і елементи з народу, як наприклад, Меншиков. Це не дивно, то був початок процесу, що оформився пізніше.

Підсумовуючи, проф. Оглоблин сказав, що нема найменшого сумніву, що Мазепа був українським патріотом. В засаді Мазепа не був ні москвофілом, ні ворогом Москви. Основні цілі Москви — політичне об'єднання і консолідація українських земель. Але Україна могла звільнитися лише або внаслідок національної революції, або переможної війни. Для першої умови бракувало солідарности, а у війні — перемоги не здобуто.

Доповідь проф. Д. Горняткевича „Українське мистецтво в добу Гетьмана Мазепи".

Щоб зрозуміти значення Мазепи в історії українського мистецтва, треба пригадати, яке було те мистецтво до часів Мазепи. В добу лихоліття переважали дерев'яні будови, про що свідчать чужинці-мандрівники.

Гетьман Мазепа був великим меценатом мистецтва. Кожний рік його гетьманування відзначений будовою церкви. Собор Святої Софії був реставрований, вивершено багато будов визначної архітектури, цікавий приклад — військова канцелярія у Чернігові. Розвивалися різьба, малярство, що в ньому позначилися впливи Венеції, граверство. Самобутність доби Мазепи відзначена в історії архітектури запровадженням спеціяльного терміну — „мазепинське барокко".

Закінчення конференції.

Закриваючи конференцію, проф. Ю. В. Шевельов процитував фрагмент поезії сучасника Мазепи, Климентія Зинов'єва, що уславлює козаків як оборонців батьківщини, і кінчається словами: „Даруй, Боже, тим небесної корони, що чинять землі нашій од врагів оборони".

Л. Д.

Короткі Вісти

● Одномоторовий літак А 4 Д валетів на дім у Мавнтейн Вю в Каліфорнії і загорівся та впав недалеко дому, спричинюючи смерть пілота лайтенанта Гордона Блейка і запаливши дім, в якому згинула 48-річна Марґіт Гальмі, яка 3 роки тому прибула сюди з Мадярщини з чоловіком, який був під час катастрофи при праці, і двома синами, що були в школі. В одній секунді дім стався пеклом, бо весь загорівся від газоліни з розбитого літака.

● 7.000 шкільних дітей в повіті Дейд на Флориді і кілька тисяч дорослих осіб не щепилися проти поліо, а зажили вакцини проти поліо. До 15. травня ц. р. в цьому повіті всі особи до 40-го року мають бути забезпечені проти поліо таким самим способом, що коштатимуть вакцинові пігулки. Недавно кілька тисяч студентів Маямського університету зажили цю вакцину Кокса в плинному стані.

● У Пакістані величезна більшість з-посеред 80,000 електорів, делеґатів від сільських і міських рад, висловилась за признанням диктаторському президентові Пакістану Мохаммедові Аюб Ханові повновластей для виготовлення нової конституції, у виконанні якої він став би першим виборним президентом.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І її ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 17.

М. Серней, Шикаго	$ 10.00	М. Пасишок, Нюарк	2.00
Відд. 180 УНСоюзу ім. І. Франка, Акрон	10.00	О. Фединський, Клівленд	2.00
В. Білий, Масапеква	5.00	Л. Шелевич, Шикаго	2.00
Д-р В. Білецький, Шикаго	5.00	П. Бендерський, Юнійондейл	2.00
Т. Дудчак, Калюмет Сіті	5.00	К. Кіндефорський, Менилл	2.00
М. Маркевич, „	5.00	В. Гермак, Сиферн	2.00
Т. Гаврилів, Вудбрідж	5.00	О. Бернадин, Джолієт	2.00
І. і М. Кошарюк, Бруклин	5.00	В. Балевич, Ірвінгтон	2.00
І. і М. Миколишенко, Вашингтон	5.00	С. Целюх, Ютика	2.00
Г. Жеребняк, Акрон	5.00	Т. Ніколенко, Шикаго	2.00
М. Жируха, Рачестер	5.00	Е. Кулик, Рачестер	2.00
М. Малишівський, Рачестер	5.00	В. Туркало, Тавнтон	2.00
С. Грабовський, Луїс	5.00	Н. Соломко, Шикаго	2.00
І. Кметь, Бронкс	5.00	М. Москаленко, Трентон	2.00
Д-р Є. Веремчук, Вунсакет	5.00	С. Козе, Ню Йорк	2.00
Н. Волк, Трумбул	5.00	Н. Наріницький, Фріголд	2.00
В. Оренчук, Сан Джосе	5.00	І. Оленюк, Парма	2.00
Н. Андрусів, Филаделфія	5.00	Г. Кукіз, Клівленд	2.00
В. Скрипник, Рачестер	5.00	І. Гродзіцький, Бріджпорт	2.00
Д-р М. Меншега, Мінеаполіс	5.00	А. Кобаса, Бутвил	2.00
С. Ковальчук, Н. Белмор	5.00	П. Герман, Вілкс Бері	1.20
Я. Трембач, Кенора	4.00	о. Т. Білецький, Шикаго	1.00
К. Шевчук, Рачестер	4.00	Г. Гоголь, Савтпорт	1.00
Д. Гренда, Йорк	3.00	В. Феден, Канзас Сіті	1.00
М. Касіян, Вілкс Бері	3.00	І. Цедар, Нортгемптон	1.00
Р. Загайкевич, Ірвінгтон	3.00	І. Хихрин, Марієтта	1.00
А. Седорович, Нюарк	3.00	Р. Довбешко, Ню Кенсінгтон	1.00
С. Хомик, Болтон Ландінг	3.00	А. Кобись, Шикаго	1.00
А. Катриняк, Ню Йорк	3.00	Н. Копитко, Филаделфія	1.00
А. Миленький, Геброн	3.00	В. Осідач, Дірборн	1.00
І. Дух, Ню Йорк	3.00	М. Срібняк, Клівленд	1.00
С. Іванчук, Кент	3.00	В. Теодорович, Трой	1.00
Б. Мацук, Балтімор	3.00	М. Вацик, Бруклин	1.00
Т. Коцик, Рачестер	2.00	Н. Харовський, Шикаго	1.00
М. Шиян, Клівленд	2.00	І. Находюк, Сан Франціско	1.00
Е. Дешко, Лос Анджелес	2.00	о. Д. Федасюк, Перт Амбой	1.00
А. Рудук, Дітройт	2.00	Ц. Кісь, Вест Айслип	1.00
Г. Вітович, Ню Йорк	2.00	А. Гнатченко, Филаделфія	1.00
І. Хоминець, Мекіспорт	2.00	В. Мисик, Бруклин	1.00
Н. Щур, Ранкін	2.00	Т. Федаш, Амстердам	1.00
М. Гавришків, Шикаго	2.00	Є. Когут „	1.00
П. Хомицький, Шикаго	2.00	П. Зенич, „	1.00
Н. Мороз, Бентлейвіл	2.00	М. Крипулич, „	1.00
о. М. Мостецький, Вунсакет	2.00	В. Ільницький, „	1.00
К. Сідлінський, Тавнтон	2.00	І. Пастерник, „	1.00
А. Г. Скробко, Л. Анджелес	2.00	В. Чайників, Мінеаполіс	1.00
Н. Сідорський, Филаделфія	2.00	Ц. Тіцький, Перт Амбой	1.00
М. Смик, Глестенбюрі	2.00	І. Козак, Локпорт	1.00
Р. Вавелко, Мінеаполіс	2.00	Разом	$ 257.20
М. Наранич, Филаделфія	2.00	Раніше проголошено	$ 4,482.26
Д. М. Михайлишин, Шикаго	2.00	Разом	$ 4,740.46

Замість квітів на могилу бл. п. ФЕДОРА ОЛЕСНИЦЬКОГО $ 20.00 — на УМХС в Мюнхені зложили ХРИСТИНА і д-р ЯРОСЛАВ ВОЄВІДКА

Замість квітів на могилу бл. п. ОЛЬГИ СМАЛЬ $ 10.00 — на УМХС в Мюнхені зложили ОЛЬГА і д-р МИКОЛА РІСДОРФЕР

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 65-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Конференція в Ню Йорку для збільшення допомоги втікачам

Найбільша допомогова організація в ЗДА NCWC, якої членом є Український Католицький Допомоговий Комітет в Стемфорді, очолюваний Преосв. Кир Амврозієм, скликала 4-го лютого ц. р. в готелі Вандербілт, Ню Йорк, спеціяльну конференцію присвячену посиленню допомоги втікачам.

В Конференції, якою проводив монс. Сванстрон, екзекутивний директор NCWC, взяли участь представники поодиноких дієцезій, (дієцезальні директори), відпоручники різних католицьких організацій та представники національних допомогових і переселенчих організацій. Від Українського Катол. Допомогового Комітету в Стемфорді з доручення Кир Амврозія взяв участь д-р В. Ленцик. На Конференцію прибув теж відпоручник Уряду з Вашингтону, містер Марк Дейлі, директор Міждержавного Комітету Европейської Міграції, в склад якої входять 29 держав, та президент Міжнародної Католицької Міграційної Комісії, містер Джеймс Норріс.

Генеза „Року Втікачів" всім відома. Її проголосили Об'єднані Нації, в червні 1959, моральну піддержку й одобрення ця ідея одержала від Святішого Вітця Папи Івана XXIII. В цій справі окремий заклик - звернення до вірних видав ще минулого липня Кир Амврозій, закликаючи до жертвенности в користь наших залишенців. Монс. Сванстрон у своюму слові з'ясував дотеперішні висліди допомогової акції та вказав на постійні потреби. Ще досі коло 30 мільйонів втікачів на цілій земській кулі потребують постійної допомоги. Багато з тих втікачів живе на рівні майже звіриннім, особливо втікачі на Далекому Сході.

Доповіді монс. Сванстрона, п. Дейлі та п. Норріса і голоси цілого ряду звітодавців поодиноких ресортів чи теренів (в тому керівників допомогової акції у Вєтнам, Кореї, Філіппінах, Японії, Близькому Сході й Европі) висловили цілий ряд суґестій і думок, як повести кампанію для розбудження широкого заінтересовання американського суспільства в конечності допомоги для тих мільйонів найбільше нещасливих людей. Допомога передовсім потрібна недоживленим родинам, одягом, ліками і, очевидно, постійно існує потреба допомоги в переселенню.

Нарада рішила просити Конґрес, щоб схвалив новий додатковий закон, який уможливив би іміґрацію до ЗДА поза квотою поважнішому числу втікачів. Теж рішено просити Уряд, щоб із суми призначеної на заграничну допомогу, дещо відвести на допомогу втікачам. Порішено попровадити широку пропаґанду через радіо, телевізію і пресу, щоб обзнайомити суспільство з цією проблемою.

В дискусії говорено про те, що треба поінформувати американський загал, включно зі шкільною дітворою про причини існування проблеми втікачів. Цю ідею піддержав представник Укр. Католицького Комітету, з'ясовуючи релігійну і національну трагедію українського народу та вказав на потребу спільного фронту і на конечність допомоги.

Л.

ЩЕ ДО СПРАВИ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

політичними, суспільними чи культурними і виносити свої ухвали. Будучи речником цілої української спільноти на чужині, воно може репрезентувати її перед зовнішнім світом.

Щоб те тіло — назвімо його Радою Конґресу — було центром, мозком і нервом української спільноти, воно повинно складатися з найбільш авторитетних і кваліфікованих членів. У Раді можутв бути, як бездержавники, так і громадяни ЗДА, Канади Арґентини тощо. Не анґажуючись у політичну акцію, ті члени нічим не порушуватимуть своїх зобов'язань супроти своїх держав, і їм не буде тяжко погодити свою діяльність з інтересами вільного світу, бож справа України, справа визволення українськоог народу йде по лінії права і справедливости. Існує немало прецендентів, на які може опертися Світовий Конґрес Українців, беручи справу України за предмет своєї дії створюючи відповідні свої органи.

Так нам уявляється в загальних рисах завдання і способи здійснення мети Світового Конґресу Українців. Подані вище думки є нашими особистими думками, які зродилися у висліді розважань розмов і спостережень. Кидаємо ці думки, як цеголку, що може знайти своє місце в спільній будові. Може не всі вони слушні, може деякі з них не витримають проби критичного розгляду, мусітимуть зазнати змін при зіставленні їх з вимогами життя, з стремліннями різних заінтересованих Конґресом чинників. Ми будемо тішитися вже, коли наші думки збудять інші думки, наші пропозиції викличуть інші пропозиції. Від зіткнення різних, навіть протележних ґонів, при наявності доброї волі родяться іскри, які висвітлюють предмет здорової дискусії. А такої дискусії — не запальчивої полеміки — справа Світового Конґресу Українців потребує.

Нюйоркський стейт плянує збудувати протирадіяційні сховища для населення

Олбані, Н. Й. — Окрема Комісія, найменована губернатором Нелсоном А. Рокефеллером минулого року, предложила тепер губернаторові плян збудувати протирадіяційні сховища для мешканців стейту. Ці сховища мали б бути готові при житлових будинках до 1-го липня 1963 р., а при комерційних будівлях до 1-го січня того самого року. Комісія оцінює, що витрати на будову сховищ виносили б коло півтора більйона долярів. Губернатор Рокефеллер назвав цей плян „надзвичайним", але покищо не виявив свого становища до нього, обіцяючи зробити це 18-го лютого, коли звернеться окремим посланням до стейтової ради оборони. Справа ця делікатна з огляду на цьогорічні вибори, бо кожний власник дому мусів би витратити кількадесять або і кількасот долярів, залежно від числа мешканців, на побудову сховищ. Ц сховища були б в пивницях. Будова сховища там для двох осіб коштувала б 60 до 70 долярів, і в такому сховищі малй б люди забезпечення проти атомової радіяції після ворожого нападу на цю країну.

АФП — КІО сподівається господарської рецесії в 1961 році

Бол Гарбор, Флорида. — Виховна Рада Американської Федерації Праці-Конґресу Індустрійних Організацій на своїх нарадах передбачає, що 1961-ий рік може принести господарську рецесію, якщо уряд не змінить своєї економічної і фінансової політики. На думку робітничих провідників рецесія 1961-го року мала б бути більша від тих господарських знижок, які були в роках 1953-1954 і 1957-1958. Головним автором цієї заяви АФП-КІО є голова економічної комісії цієї організації Волтер П. Рутер, який стверджує, що коли Айзенгавер прийшов до влади в Білому Домі в 1953 році, то безробітні становили 3 відсотки всієї робітничої сили ЗДА, а тепер вони становлять понад 5 відсотків. Рутер вимагає, щоб уряд збільшував федеральні видатки на те, щоб росла економіка країни. Збільшення заробітної платні збільшить купівельну силу широких мас і причиниться до росту економіки, а не до збільшення інфляції, яку спричиняє ріст цін на товари.

● **Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон** заявив журналістам, що він проситиме Президента не підписати такого фармерського законопроєкту, який збільшив би допомогу фармерам за віддане збіжжя. Уряд видає щоденно $1,500,000 на переховування харчових продуктів, а завинив цьому Конґрес, який не хоче ухвалити відповідного законопроєкту про скасування контролі продукції.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні Збори 455 Відд. ім. Л. Українки, відбудуться в п'ятницю, 19-го лютого 1960 р., в год. 7-ій веч., при 414 Іст 6-та вул., апрт. 6. — Управа.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 206, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 21-го лютого 1960 р., в год. 1-ій по пол., в парафіяльній залі при 74 Геріс Еве. Проситься всіх членів прибути на Збори, з огляду на деякі важливі справи, між іншими, справа 50-літнього ювілею нашого Т-ва. — Є. Тепер, секр.

ШИКАҐО, Ілл. — Управа С-ва Пресв. Богородиці, Відд. 259, повідомляє, що Збори відбудуться в неділю, 21-го лютого 1960 р., в год. 11-ій дня, в церковній залі, при — 4952 So. Paulina St. — П. Трусяк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 289, відбудуться в неділю, 21-го лютого 1960 р., в год. 2:30 по пол., в приміщенні Укр. Гор. Клюбу, при 292 Hudson Ave. Просимо про численну участь. Склад Управи на 1960 р.: П. Дронь, през.; М. Гузар, кас.; В. уҐзар, секр.

Спорт

УВК „Плай" здобуває перший чимпіонат в цьому році

Филаделфія, 6. лютого. — Український Відбиванковий Клюб „Плай", що його зорганізував і ним опікується відомий український підприємець інж. М. Лепкалюк, здобув першенство у турнірі відбиванки команд східніх стейтів ЗДА, який відбувся тут в суботу 6. лютого. Це перший гарний успіх наших спортовців у цьому сезоні, бо у двох попередніх турнірах „Пласві", який має тепер справді дуже сильний склад, не пощастило. Там закінчив був „Плай" турніри раз на другому, а раз на третьому місці.

Цим разом змагуни „Плаю" виявили багато кращу форму та співпрацю в полі та під сіткою, при чому може тільки варто згадати, що „плаївці" при зустрічі зі слабшими противниками менше прикладаються до гри і тоді не потрібно доводять до втрати одного сету. Проти сильних та високо заавансованих суперників „Плай" витягає всі свої атути і дає попис відбиванки у всій її красі. Треба відмітити, що в цьому турнірі, вперше в цьому сезоні, виступив в красках „Плаю" і то зі значним успіхом досвідчений змагун Трешньовський та Заяць.

У. В. К. „Плай" у Филаделфійському турнірі вміло розправився з чотирьома суперниками: Норріставн, Кемден, Ст. Джо Лід, та із Вест Сайд УМСА з Ню Йорку у фінальній стрічі. Треба признати, що навіть з такою сильною командою, як Ст. Джо Лід, „Плай" осягнув високі висліди, прямо розгромлюючи її. УВК „Плай" та поодинокі змагуни одержали нагороди за перше місце турніру у формі Чаш.

На наступну суботу 20-го лютого УВК „Плай" іде на турнір відбиванки до Ню Гейвен, Конн., де в приміщеннях УМСА при 52 Гове Стріт зустрінеться знову з визначнішими командами відбиванки східніх стейтів.

в. с.

Летунство заборонило вживати підручника, в якому пишеться про комунізм в церквах ЗДА

Вашинґтон. — Пентаґон заборонив вживати у вишкільній праці підручника, в якому пишеться про те, що комунізм опанував деякі церковні деномінації і має вплив на деяких пасторів. Секретар оборони Томас С. Гейтс перепросив асистента генерального секретаря Крайової Ради Церков Христа Джеймса В. Вайна, прізвище якого є згадане в цьому підручнику. Секретар летунства Додлі С. Шарп наказав слідство в цій справі, щоб виявити, як це сталося, що такий підручник міг появитися, і хто є відповідальний за його зміст. Слідство вестиме і спільна конґресова комісія збройних сил. Цей підручник служив до вишколу резервових офіцерів, щоб вони орієнтувалися в підривній роботі комуністів в цій країні. В ньому писалося, що 30 із 95-ох осіб, які редаґували новий текст Біблії, були членами підривних організацій. В підручнику дослівно написано: „Комуністи і комуністичні прихильники з успіхом дісталися до наших церков", і згадувано там Крайову Раду Церков Христа як таку, що є під комуністичним впливом. Церковна Ліґа Америки у Вітоні, Іллиной, заявляє, що вона підтримує ті оскарження в комунізмі, що були в підручнику, і обіцяє „документами довести, що комуністи пролізли і до релігійних організацій".

Індія і Совєти стверджують „зменшення міжнародного напруження"

Ню Делі. — Наприкінці 5-денного перебування Нікіти Хрущова в Індії проголошено в минулий вівторок 16-го ц. м. в столиці Індії обширний комунікат, в якому між ін. стверджується зменшення міжнародного напруження, приписавши заслугу в цьому головно візиті Хрущова в Амереці та „персональній ініціятиві і об'єднаним зусиллям лідерів великодержав", а саме — Хрущова і Айзенгавера. Але в тому комунікаті особливо прославляється Н. Хрущова, як „світового державного мужа, що з відданістю працює для справи миру". Індійсько-совєтський комунікат говорить про „ентузіязм", з яким ніби індійці вітали Хрущова — що насправді не відповідає дійсності, бо теперішні відвідини Хрущова в Індії пройшли для індійських мас майже непостережно. У тому комунікаті запевнюється, що індійсько-совєтські взаємини тепер кращі, як були будь-коли раніще. Позатим у тому комунікаті — самі фрази: про міжнародне роззброєння, співіснування, працю для миру ітд.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками 20-ти мільйонового майна організації!

5 електричних концернів оскаржені в штучному підвищуванні цін

Вашинґтон. — Департамент справедливости вніс скаргу проти 5-ох найбільших електричних концернів, закидаючи їм провини проти протитрестового закону Шермана, бо вони штучно підвищували ціни на свої товари, продаючи їх урядові і приватному промислові. Федеральний суд у Филаделфії розглядає скаргу проти таких фірм: Дженерал Електрік Компані; Вестінґгавз Електрік Компані; Алліс Чалмерс Мануфекчерінґ Компані І-Т-Е Сіркуїт Брейкер компані і Федерал Пасіфік Електрік Компані. Ці компанії мали змову і коли треба було вносити оферти на урядові достави, то за чергою вони подавали нібито найнижчу ціну і тим способом діставали контракти. Подібно вони обманювали і приватний промисл. У внесеній скарзі йде про контракти на суму $200 мільйонів. Фірмам грозить кара $50,000, а окремим особам кари по рокові в'язниці.

У 1959 році підписано будівельних контрактів на $ 36,269,000,000

Ню Йорк. — Економіст Корпорації Ф. В. Даджа, яка аналізує будівельні проблеми, Едвін М. Маджі стверджує, що в 1959 році заключено рекордово багато будівельних контрактів, які становили суму $36,269,000,000, на 3 відсотки більше як в 1958 році. Це вже 13-ий рік, в якому зростає сума, видавана на нові будівлі, і новий рекорд в цій ділянці економіки. Найбільше збільшилася сума, видана на приватні будівлі, бо аж на 16 відсотків в порівнанні з 1958-им роком, публічні будівлі коштували в 1959 р. 18 відсотків менше як в 1958 році. Житлові будівлі зросли на 17 відсотків. Сильно збільшилися видатки на промислові будівлі після рецесії в 1958 році, бо аж на 34 відсотки. Економіст Маджі передбачає, що є добрі вигляди на те, щоб видатки на промислові будинки в цьому році далі збільшувалися. В загальному в 1959 році видано: на житлові будівлі — $17,150,000,000; на нежитлові будинки — $11,387,000,000, а на промислові будови — $7,732,000,000.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

В найближчих тижнях на південному сході буде холодніше, а на півночі й заході тепліше

Вашинґтон. — Бюро погоди ЗДА передбачає, що в місяці від 16-го лютого до 15-го березня у східній частині цієї країни буде погода холодніша від нормальної, а в північних стейтах і на західньому узбережжі погода буде значно тепліша від нормальної. Нормальна температура пересічно для цього часу виносить: Ню Йорк — 35,9; Шикаґо — 31,8; Денвер (Колорадо) — 34,8 і Сан Франсіско — 52. Тепліше має бути і в стейтах Мейн, Ню Гемпшир та Вермонт, а найхолодніше передбачено в південних стейтах, що сусідують із Луїзіяною. У східніх і південно-східніх стейтах буде атмосферичних опадів більше як нормально в цьому часі, а в північних стейтах коло обох Дакот їх буде менше як звичайно в лютому і березні. Менше дощів буде і в Тексасі та Ню Мехіко, а більше від нормальних опадів буде в стейтах Вашинґтон та в північній частині Каліфорнії.

● **Спеціяліст від лікування пістряка** в Боффало, Н. Й., д-р Мортон Л. Левін заявив, що протипістряковий інститут повинен дати гроші на те, щоб протидіяти рекламі тютюнових фірм та друкувати в часописах і оголошувати в радіо і телевізії, як шкідливе є курення цигарок. Тютюнові фірми видають більше на рекляму цигарок, як в цій країні видається на досліди над пістряком.

ТАРЗАН, ч. 4408. Година приречення.

Ніч минула в селі людей над озером. Тарзан гарячково працював над шнурами, але без користи...

А коли сонце спалахнуло на небі, то зловіще биття в барабани віщувало день приношення жертви!

І негайно два тубільці вдерлися до халупи, щоб приготовити мавполюда на смерть!